

Banat e-business news

nr. 63 - 23 decembrie 2008

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂ

UNITATEA DE EXTENSIE a Universității de
Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului
și echipa tehnică de realizare a publicației
"Banat e-business News"

vă urează

**Sărbători fericite,
cu multe împliniri
sufletești și realizări
profesionale, cu
sănătate și bunăstare,
cu bucurii și
înțelegere alături
de cei dragi!**

LA MULȚI ANI 2009!

BANAT e-BUSINESS news

Ziarul electronic **Banat e-Business News** va este transmis de Unitatea de Extensie a Universității de Științe Agricole și Medicina Veterinară a Banatului din Timisoara.

Banat e-Business News este o publicație gratuită, care susține extensia universitară (transmiterea rezultatelor cercetării științifice, promovarea conceptelor și a cunoștințelor), precum și agribusiness-ul și cooperarea transfrontalieră în Banatul istoric.

Banat e-Business News se difuzează în partea de Vest a României și în Serbia la peste 8000 de adrese. În situația în care veți considera util acest newsletter, va rugăm recomandați-l și altor colegi. Inscriserea se face la adresa newsletter@unitate-extensie.org.ro, iar primirea informațiilor este gratuită.

Mai multe informații despre noi găsiți la www.unitate-extensie.org.ro, unde se afla și arhiva ziarului **Banat e-Business News**.

În situația în care organizați un eveniment de interes regional, distribuiți bunuri sau servicii de interes transfrontalier sau de interes regional, doriți realizarea de parteneriate internaționale sau transnaționale, toate aceste informații pot fi reflectate în paginile ziarului.

Informațiile și detaliile pot fi transmise pe adresa:
newsletter@unitate-extensie.org.ro

Sărbătorile de iarnă în Banat

În unele sate bănățene există obiceiuri specifice pentru a marca anul care moare și cel care renaște, ce încep chiar de dinainte de Crăciun. A doua sărbătoare însemnată din cuprinsul anului, după Paște, Sărbătorile Crăciunului încep în seara de Ajun și durează 12 zile, sfârșindu-se de Bobotează. Toate acțiunile rituale desfășurate în acest răstimp contribuie la renovarea timpului și ajutarea soarelui, în perioada lui de cumpănă când puterile îi sunt foarte slăbite.

Banatul își dovedește mai mult ca oricând multiculturalitatea în preajma sărbătorilor. Odată cu celebrarea Nașterii Domnului, specific pentru obiceiurile bănățene este faptul că reprezentanții tuturor etniilor merg la colindat împreună. Astfel, de Crăciun, copiii nemților, sârbilor, bulgarilor, slovacylor și maghiarilor împreună cu cei ai românilor pun la cale una dintre cele mai străvechi tradiții, și anume teatrul popular religios „Irozii”, în care se povestește cum a venit pe lume Mântuitorul.

Dincolo de obiceiurile comune, însă, la fiecare etnie se întâlnesc și unele specifice prin care membrii acestora sărbătoresc Nașterea lui Hristos.

Înainte prăznuirea Nașterii Domnului. Ignatul. Igantul Porcilor (20 decembrie)

Tot din ciclul sărbătorilor de iarnă, premegător Crăciunului,

face parte și Ignatul. În această zi se taie porcii, se face untura mare de dragoste, vrăji și descântece. Taiatul porcului la Ignat semnifică sacrificiul de sânge menit să întărească forțele slăbite ale soarelui. Credințele populare spun că cine vede sânge în ziua de Ignat va fi ferit de boli. Sângele scurs la taiatul porcului, amestecat cu mei și apoi uscat se macină și se păstrează, fiind fo-

losit la afumarea copiilor bolnavi de guturai sau de spaimă. Femeile nu lucrează în această zi ca să nu le rupă porcii străiele puse la uscat în curte. În varianta feminină, această sărbătoare este numită Înătoarea.

Tot de Ignat, etnicii romei din unele sate din Banat își mănesc obrazii cu sânge de porc, pentru a fi feriți de boli în anul ce vine. Conform tradiției, în această zi, romeii trebuie să vadă sânge și,

de aceea, cei care nu au porci de taiat este bine ca măcar să-și înțep degetul cu un ac și să iasă puțin sânge pentru a fi sănătoși și rumeni la față. Femeile folosesc grăsimea de la porcii negri tăiați, pentru ungerea morților care sunt bănuți că s-ar putea transforma în strigoi.

Ajunul Crăciunului (24 decembrie)

În această zi se dau de mâncare toate firimiturile la găini dintr-un cerc de puțină. În dimineața acestei zile copiii încep urările de Crăciun prin Colindul Pițarailor. Ei se împart în mai multe cete, fiecare grup având în frunte un vătaf.

Aproape fiecare colindător din ceată îndeplinește un rol în cadrul ceremonialului. Unul atâta focul în vatră, cu ajutorul unui băț de alun decorat prin jupuirea cojii în formă șerpuitoare. Copilul purtător al acestui băț se numește Scobichel. Un alt copil poartă traista în care se vor primi darurile și este numit Traistar. Fiind considerați aducători de noroc, belșug și sănătate și anunțând apropierea sărbătorii nașterii Mântuitorului, colindătorii sunt bine primiți în casele oamenilor. Investiți cu puteri magice, ei pot pocî pe omul care îi supără sau care nu îi primește în casă. Astfel, gazdele primitoare sunt urate să aibă parte de bucurii, sănătate și belșug, iar cele care nu îi primesc sunt urate să aibă necazuri și nenoroc.

Dacă dimineața colindă copiii, în seara zilei de Ajun are loc colindatul cetei tinerilor, ritual mult mai complex decât cel al cetei de copii. Cetele junilor colindători poartă adesea cu ei masca cerbului, ca divinitate solară, care joacă un dans cu un ritm specific. Textele colindătorilor sunt pregătite din timp, ceata constituindu-se încă de la lăsatul secolui și se adresează special fiecăruia dintre cei colindați în funcție de ocupație, statutul social, cel familial etc. Colindătorii sunt însoțiți de un alai zgomotos, pocnesc din bice la răscruci și în poarta caselor, poartă clopotei, buhai, dube și alte instrumente muzicale. Cântecul și pocnetele îndepărtează în acest moment crucial al solstiului de iarnă duhurile rele din preajma comunității rurale. Noaptea de ajun spre Crăciun se veghează. Alte jocuri cu măști

practicate la colindat sunt Turca, Vasâlca, Brezania. Darurile oferite sunt colaci, carnați, mere și răchie.

Sârbii din Banat care prăznuiesc Nașterea Domnului după calendarul de rit vechi primesc în ziua de Ajun legături din crengute de stejar cu paie. Crengutele semnifică puterea și tăria cu care va fi întâmpinat Noul An, iar paiele simbolizează locul unde s-a născut Pruncul Iisus. După slujba din Ajun, fiecare credincios merge acasă, unde presară paie în toate încăperile locuinței și în curte, și nu le mai mătură timp de trei zile. Aceștia pun paie și la o icoană din casă și le lasă acolo până la Crăciunul următor. Ortodocșii de rit vechi aprind apoi în casă o crenguță de stejar, după care așteaptă colindătorii care vestesc nașterea Domnului.

Și comunitatea bulgară care trăiește în Banat are obiceiuri specifice pentru sărbătoarea Crăciunului. În Ajunul acestei sărbători băieții merg la colindat cu

La Mulți Ani 2009!

„Bethleemul“. Astfel, cinci băieți, doi îmbrăcați în îngeri și trei în păstori, poartă cu ei o bisericuță din lemn și anunță, printr-o scenetă, nașterea lui Iisus. Tot în Ajun, pe masa pe care se servește cina se pun paie și fân, iar sub masă harnașamentul cailor, precum și un vas de lemn cu grăunte de grâu și porumb, obiecte ce au menirea de a transforma, simbolic, camera mare în grajdul în care se va naște Hristos. Cina de Ajun trebuie să conțină 12 feluri de mâncare din care să nu lipsească fasolea (simbol al pământului), peștele (apă) și miera (aer). Un alt obicei la cină este acela de a tăia un măr în atâtea felii câți membri ai familiei sunt la masă, cu credința că dacă unul dintre aceștia „s-ar rătăci“, să-și amintească de cei cu care a împărțit mărul și să se întoarcă la familia sa. La această etnie mai exista, în noaptea Ajunului, interdicția de a intra în grajd, crezându-se că în această noapte caii pot vorbi între ei. Se credea că doar caii

zmeilor pot vorbi, dar fiind vorba de asemenea cai, aceștia aveau posibilitatea supranaturală de a ajunge în orice grajd și a intra în contact cu semenii lor. De asemenea, în tot cursul nopții, în cuptor se făcea foc pentru ca nici un membru al familiei să nu se îmbolnăvească de pojar.

Nașterea Domnului. Crăciunul. Moșii de Crăciun (25 decembrie)

Ca în orice perioadă de cumpănă cosmică (echinoclii și solstitii), când este posibilă comunicarea cu spațiile cerești, de Crăciun au loc o serie de acte magice. Astfel, în toată noaptea Crăciunului se ard busteni mari a căror cenușă este apoi aruncată pe ogoare pentru purificarea acestora, se rostogolesc roți de foc de pe dealuri și se aduc ofrande strămoșilor. Oamenii consumă mâncăruri rituale, ciorbă, friptură de porc, cârnați, sarmale, cozonaci și colaci cu formă solară. În noaptea colindatului masa trebuie să fie plină de bucate din care nu lipsesc colacii sub formă de stea și de vacă. De asemenea, se pregătește și pentru strămoși o farfurie în plus, de care nu se atinge nimeni. Tot de Crăciun, există obiceiul ca sub fața de masă pe care se vor așeza bucatele sărbătorești să se pună fire de fân și seminte de grâu, porumb, floarea-soarelui etc., care se dau apoi la vite, mai ales la vaci, ca să aibă casa liniște și bogăție. La picioarele mesei se leagă fân. Primei femei care intră în casă i se aruncă în cap grăunte pentru ca familia să aibă noroc la păsări și să șadă cloța

pe ouă. În cursul nopții se mai fac vrăji de ursită la râuri, fântâni și izvoare.

Anul Nou. Tăierea împrejur cea după trup a Domnului. Crăciunul Mic. Sân Vasii (1 ianuarie)

Anul Nou este sărbătoarea centrală a ciclului Sărbătorilor de Crăciun. În ajunul Anului Nou se colindă cu plugușorul, iar în zilele următoare copiii merg la colindat cu sorcova. Schimbarea datei Anului Nou din martie la începutul lui ianuarie a atras cu sine și transferul obiceiurilor, caracterul agrar al sărbătorilor de iarnă fiind incontestabil. Colindul are forță magică, atrage prin sugestie și imitație belsugul câmpului, sănătatea, bunăstarea casei, fapt dovedit de colindele cu versuri scurte, însoțite de gestul aruncării de boabe de grâu pe casă, de paie, de scurmatul focului cu un băț, gest însoțit de urarea „câte scânteie, atâta belsug“.

În ziua de Anul Nou se desfășoară rituri de aflare a vremii de peste an și de ghicire a ursitei, iar pentru sănătatea vitelor, în

găleata cu apă pentru adăparea acestora se pun bani de argint și de aur. Tot de Anul Nou se gătește piftie de porc pentru ca porcul, care scormonește, să găsească norocul și nu se taie și nu se mănâncă găini ca să nu se împrăsteie norocul din gospodăria omului.

Boboteaza (6 ianuarie)

În această zi, care reprezintă ziua în care Dumnezeu l-a făcut pe om și care încheie ciclul sărbătorilor de iarnă, în Biserică are loc liturgia de sfințire a apei - Aghiazma, din care fiecare creștin duce acasă pentru a o folosi peste an în caz de boli în familie sau la animale. În timpul sfințirii apei, animalele se scot în curte. Înainte de Bobotează preotul sfințește toate casele, acareturile, oamenii și animalele. Se fac în continuare rituri de ghicire a ursitei, crezându-se că fetele care își pun busuioc sfințit sub pernă își vor visa ursitul. De asemenea, se crede că din direcția din care bate vântul se va culca și grâul peste an.

Multumim Muzeului Satului Bănățean pentru sprijinul acordat

Sărbători fericite!

Ianuarie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Februarie

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Martie

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Aprilie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Mai

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Iunie

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Iulie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

August

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Septembrie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Octombrie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Noiembrie

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Decembrie

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Publicație de informare, parte a proiectului "Centru-pilot de promovare a cooperării transfrontaliere Româno-Sârbe în agro-zoo-vet business", finanțat prin "Programul de vecinătate România-Serbia 2004-2006, licitația 2005

Concepută de: UNITATEA DE EXTENSIE a Universității de

Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului,

Calea Aradului nr. 116, Timișoara 300645, România, tel./fax: 0040 256 277127

www.unitate-extensie.org.ro, office@unitate-extensie.org.ro

Editor coordonator: Ioan Huțu // Redactor: Carmen Dragomir // Grafică și tehnoredactare: Nicoleta Dragomir

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
TIMIȘOARA

centru de consiliere

unitate de extensie

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene